

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

auteurs wier werk een teveel aan theorie en tekort aan gevalsbeschrijvingen heeft, maar brengen zelf slechts zes uitvoerige casussen.

Ondanks enkele minpunten beschouw ik dit boek als een van de belangrijkste werken van de laatste jaren binnen de psychoanalytische literatuur rond verslaving. De nieuwe concepten en ideeën die de auteurs lanceren zijn uitdagend en nodigen uit om met hernieuwd enthousiasme het werk met de verslaafde patiënt voort te zetten.

Literatuur

DESCOMBEY, J.-P. (2005). *L' économie addictive — L' alcoolisme et autres dépendances*. Parijs: Dunod.

LOOSE, R. (2002). *The subject of addiction — Psychoanalysis and the administration of enjoyment*. Londen: Karnac.

MONJAUZE, M. (1999). *La part alcoolique du soi — La prise en charge clinique des patients alcooliques*. Parijs: Dunod.

«Updating Freud» in de eenentwintigste eeuw

Bespreking van

Jerry Aline Flieger (2005). *Is Oedipus on line?* Cambridge MA: The MIT Press. ISBN 978 0 262 56207 2, 332 pp., £14,95

LEO RUELENS

Leeft de psychoanalyse vooral voort in filosofie en literatuurwetenschap, zoals men wel eens hoort beweren? Jerry Aline Flieger, hoogleraar Frans, vergelijkende literatuur en vrouwenstudies aan de Rutgers Universiteit in New Jersey, levert hiervan een goede illustratie. *Is Oedipus on line?* handelt over het belang van de oedipale structuur in het hedendaagse, postmoderne denken. En, wat meer is, Flieger is ook in analyse geweest. Tot zover het goede nieuws.

Minder leuk is het om haar te lezen: ze schrijft zoals een analysant spreekt in zijn kuur. Haar stijl is vermoeiend, vrijblijvend en frustrerend voor de lezer. Ze blijft aan de oppervlakte van het (overvloedige) materiaal dat ze aandraagt; we blijven op onze honger naar verheldering.

Grappig is ze wel; niet voor niets ging haar vorige boek over *Der Witz* van Freud. Woordspelletjes en grapjes zijn troef. Maar voortdurend verliest ze haar draad en gedachtelijk. De indeling en betiteling van haar paragrafen zijn een ramp.

Haar uitgangspunt is nochtans boeiend en veelbelovend. Hoe moeten we Oedipus situeren in het huidige computertijdvak? Is Oedipus als paradigma nog relevant? Haar antwoord is een volmondig 'ja', waarbij ze de kritiek van Deleuze ontkracht. Via Lacans schema «L» wordt Freuds oedipale triangulatie opengemaakt en als basis genomen voor een interpersoonlijke psychologie. En Freud blijft overeind in deze tijd. In de confrontatie die ze in zijn naam aangaat met hedendaagse filosofen, zoals onder meer Baudrillard, Lyotard, Žižek, blijft hij zelfs een bruikbaar kompas in de alsmaar verder woekerende virtuele jungle.

Twee voorbeeldjes: Baudrillard diagnosticeert paniekerig een «epidemie van de transparantie» in onze huidige postmoderne samenleving. Freud echter stelt ons gerust: al lang geleden wierp hij hiertegen een dam op door de opaciteit van het menselijk onbewuste te beklemtonen.

Als Lyotard het sociaal-inhumane tracht te vatten als een insisterend restant van dat deel van onze jeugd dat niet gesocialiseerd is geraakt, en als Deleuze spreekt over de mens als een «desiring machine» denken we onmiddellijk aan het driftbeprip van Freud.

De verdienste van dit werk bestaat erin dat het analytici in contact brengt met de hedendaagse filosofie. Het boek leest echter niet vlot; het leest als een aartsmoelijk cursiefje.